

i velike ličnosti Grgura Ninskoga. Bosansko Bogomilstvo, u obliku sredovječne Bosanske Crkve, i nije drugo do zadnji izdanak, zadnji val, onoga velikoga pokreta za narodni jezik, za narodnu i državnu Hrvatsku Crkvu, kojoj je bio tako snažnim i odlučnim nosiocem Grgur Ninski. A jadni svršetak bosanskoga Bogomilstva, koje je nakon tristogodišnje uzaludne borbe moralo prikloniti glavu i rasplinuti se dijelom u katolicizmu a dijelom u pravoslavlju, dočim jezgrom svojom sastojećom se iz imućnih zemljoposjednika preći na Islam, pokazuje nam nesamo tragiku velike ličnosti Grgura Ninskoga nego i tragiku sredine u kojoj je on djelovao, sjeverozapadnoga balkanskog Slovenstva, tojest hrvatskog naroda.

Dr. Ivo Pilar.

(*Nova Evropa*, Zagreb, 1929., knj. XX., br. 1. i 2., 3-9; ćir.)

Dvije oporuke Ive Pilara

Dr. Ivo Pilar ostavio je iza sebe dvije oporuke. Prvu je sastavio u Tuzli koncem 1918., a drugu u Zagrebu sredinom 1928. Tri godine kasnije, početkom 1933., zagrebačku je oporuku nadopunio u korist svoga zeta dr. Tome Jančkovića, istaknutoga člana Hrvatske seljačke stranke.

OPORUKA

U ova burna vremena, nalazeći se u izloženom položaju, želim raspolagati sa svojim imetkom, premda se osjećam u naponu snage te posvema zdrav i krepak. Određujem dakle kako slijedi:

Nasljednicima u moj sveukupni imetak, koji cijenim na nekih 400.000 k, slovom četiri stotine hiljada kruna, imenujem moju suprugu Jelenu rođ. Shek na jednu polovinu, a moju zakonitu djecu Vjeru, Vladu, Branka i Miru (i ako se koje još kasnije rodi) na jednake dijelove u drugu polovinu.

Moja supruga i nasljednica izgubiti će prijespomenuto pravo nasljedstva ako se iza moje smrti uda ili s muškom glavom u zajedničkom kućanstvu uzživi. U tom slučaju kano i u slučaju njezine smrti prelazi njezin nasljedni dio na moju prijespomenutu zakonitu djecu.

Tutorom mojoj djeci imenujem svoga dragoga strica Martina Pilara u Zagrebu, za slučaj njegove smrti svoga vjernoga prijatelja Dra Ottu Frangeša, za sada u Beču. Ova dvojica imadu ujedno biti izvršitelji moje oporuke.

Uz moje ostavštine imadu se isplatiti sljedeći legati:

- 1.) Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti u Zagrebu iznos od hiljadu kruna,
- 2.) Matici Hrvatskoj u Zagrebu iznos od hiljadu kruna
- 3.) hrv. podpornom društvu »Napredak« u Sarajevu iznos od hiljadu kruna
- 4.) Hrvatskoj Narodnoj Zajednici u Sarajevu iznos od hiljadu kruna
- 5.) mojemu vjernome podvorniku Stipi Juriću u Tuzli iznos od pet stotina kruna.

Mojemu dragomu stricu Martinu Pilaru, ako me nadživi, ostavljam starinski zlatni sat moga pokojnoga oca Gjura, što ima preklopljene ključice u obliku krugova.

Mojemu vjernomu prijatelju Dru Ottu Frangešu ostavljam u znak sjećanja jedan zlatni nožić sa zlatnim koricama, jednu zlatnu olovku te jednu zlatnu kravatnu iglu sa briljantima i opalom u sredini, što se nalazi kod (?) moje žene u uporabi.

Moja ostala zlatnina ima se podijeliti među moja dva sina.

Moja biblioteka ostaje mome prvorodjencu Vladi, koj (?) ali ima prepustiti u ime iste svome bratu Branku 1.000 k, slovom hiljadu kruna od gotovine. Ako Vlado nebi htjeo biblioteku, ima ju preuzeti Branko uz iste uvjete. Ako je ni Branko nebi htjeo ili bi oba umrli prije punodobnosti, prelaze bez odštete u posjed Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu.

Oporuka

U ova stara vremena, nakloniti se u ljudskom postojanju, želim raspustiti, na svoj imetak, prava i običaj u naprednu, magu te povremeno adama i kranak. klicaka; ja da da kado slijedi:

Nasljednicima u moj imetak i imetak, koji vrijem na sjebih 400.000 K, slovom kati; daku lubada kruz, imarungom moja man,

kao što sam i ja svoga imetak i imetak, ja i pomagao. Neka u prvom redu paze na poštenje, kao što sam i ja pazio, i neka čuvaju i drže visoko glas porodice Pilar, kao što sam ga i ja držao. Moju dragu ženu Jelenu molim, neka moju djecu i iza moje smrti odgaja u tom smislu. Pokopan želim biti na Mirogoju u Zagrebu kraj svoga oca i majke.

Ovu oporuku napisao sam vlastoručno, no, koji potpune svijesti, i tako bude!

Tuzla, 28. prosinca 1918.

I. Pilar

Oporuka dr. I. Pilara iz 1918.

Očeva literarna ostavština ima se predati Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti u Zagrebu, koje je otac bio član. Isto tako i moja, ako ju akademija bude htjela primiti. Inače neka ju moji sinovi sačuvaju, kao što sam i ja svoga oca sačuvao.

Mojoj dragoj djeci preporučam, da se među sobom ljube i paze te bezuvjetno i u svakoj prilici međusobno pomažu, kao što sam i ja svoju rodbinu vazda pazio i pomagao. Neka u prvom redu paze na poštenje, kao što sam i ja pazio, i neka čuvaju i drže visoko glas porodice Pilar, kao što što sam ga i ja držao. Moju dragu ženu Jelenu molim, neka moju djecu i iza moje smrti odgaja u tom smislu.

Pokopan želim biti na Mirogoju u Zagrebu kraj svoga oca i majke.

Ovu oporuku napisao sam vlastoručno, kraj podpune svijesti, e tako bude. ~

Tuzla, 28. prosinca 1918.

Dr. Ivo Pilar

(Oporuka se nalazi u posjedu obitelji Janciković, Zagreb.)

Moja oporuka

Zahvaljujući Providnosti potpuno bistré svijesti odredjujem za čas svoje smrti kako slijedi:

Moji su nasljednici u čitavi moj pokretni i nepokretni imetak, koji se nadje u čas moje smrti, moja djeca Vera, Branko i Mira Pilar.

Moju zlatninu ostavljam mome sinu Branku.—

Moju znanstvenu biblioteku ostavljam Jugoslavenskoj akademiji u Zagrebu. Beletrističku biblioteku mome sinu Branku.

Duboko ražaljen smrću moga nezaboravnoga Vlade pripravljam ovaj testament, koji sam pisao vlastitom rukom.—

Zagreb, 15. kolovoza 1928.

I. Pilar

ovaj je oporuka temeljem registrika od 23. 10. 1933. proglašena u ostarvinakom spisak 6.54/1933.

opreški kod odelenja 7.6.

U Zagrebu, dan 28. 1933.

Oporuka dr. I. Pilara iz 1928. - 1933.

MOJA OPORUKA

Zahvaljujući Providnosti potpuno bistré svijesti odredjujem za čas svoje smrti kako slijedi:

Moji su nasljednici na čitavi moj pokretni i nepokretni imetak, koji se nadje u čas moje smrti, moja djeca Vera, Branko i Mira Pilar.

Moja supruga Jelena rodj[.] Shek imade pravo potpunoga uživanja na čitavi taj imetak. To uživanje gubi ako se ponovno uda ili stupi u trajne odnose ma s kojim drugim mužem.

Moju zlatninu ostavljam mome sinu Branku.—

Moju znanstvenu biblioteku ostavljam Jugoslavenskoj akademiji u Zagrebu. Beletrističku biblioteku mome sinu Branku.

Duboko ražaljen smrću moga nezaboravnoga Vlade pripravljam ovaj testament, koji sam pisao vlastitom rukom.—

Zagreb, 15. kolovoza 1928[.]

Dr. Ivo Pilar

Moja juristička biblioteka imade se izručiti mome zetu Dr[.] Tomi Jančikoviću isto tako kano i oni predmeti moje kancelarije, koje on izabere. Ovi posljedni mu se imadu izručiti nakon dovršene likvidacije pisarne.

Zagreb, 15. siječnja 1933.

Dr. Ivo Pilar

Gornja je oporuka temeljem zapisnika od 23. 10. 1933. proglašena u ostavinskom spisu O. 84/1933.

Okružni sud odelenje V.6.
U Zagrebu, dne 28/10[.] 1933.
/potpis nečitak/

(Državni arhiv u Zagrebu, 940, Fond Okružnog suda u Zagrebu, Oporuke.)

INICIJATIVE